જાગે અંતર્બોધ

વિપશ્યનાચાર્ય શ્રી સત્યનારાયણ ગોયન્કા

લિખિત હિન્દી પુસ્તક નો ગુજરાતી અનુવાદ

વિપશ્યના વિશોધન વિન્યાસ

જાગે અંતર્બોધ

(આચાર્ય શ્રી સત્ય નારાયણ ગોયન્કા લિખિત
હિન્દી પુસ્તક નો ગુજરાતી અનુવાદ)

વિપશ્યનાચાર્ય શ્રી સત્યનારાયણ ગોયન્કા

વિપશ્યના વિશોધન વિન્યાસ
ધમ્મગિરિ, ઈગતપુરી

G05 - જાગે અંતર્બોધ

© વિપશ્યના વિશોધન વિન્યાસ
સર્વાધિકાર સુરક્ષિત

પ્રથમ આવૃત્તિ: ઑક્ટોબર 2001
પુનર્મુદ્રણ: 2011, 2014 જાન્યુઆરી ૨૦૨૨

મુલ્ય : રુ. ૧૪૦.૦૦૦
Price: Rs. **140.00**

ISBN 81-7414-225-8

પ્રકાશક:
વિપશ્યના વિશોધન વિન્યાસ
ધમ્મગિરિ, ઈગતપુરી - 422403
જિલા- નાશિક, મહારાષ્ટ્ર
ફોન: 02553-244998, 244076,
244086, 244144, 244440
Email: vri_admin@vridhamma.org
Website: www.vridhamma.org

મુદ્રક:
અપોલો પ્રિંટિંગ પ્રેસ
259, સીકૉફ લિમિટેડ, 69 એમ. આય. ડી. સી.
સાતપુર, નાશિક-422007, મહારાષ્ટ્ર

જાગે અંતર્બોધ

અનુક્રમણિકા

પ્રકાશકીય 5
ભૂમિકા 7
શાક્યમુનિનો આવિર્ભાવ 11
૧. શાક્ય-રાજવંશ અને શાક્ય-સંવત 13
૨. ધન્ય થઈ વૈશાખી પૂર્ણિમા 16
3. સ્વપ્ન પૂરાં થયાં 24
૪. બુદ્ધ-જયંતી 31
ધર્મચક્ર કથા 35
૧. સમ્યક્ સાધના 37
૨. ધર્મચક્ર પ્રવર્તન 44
3. મૂળ ઉપદેશ 52
૪. લોકચક્ર : ધર્મચક્ર 59
૫. चरथ भिक्खवे चारिकं 64
ધર્મ-દેશનાનો આધાર : સંવેદનાઓ 69
સંવેદના (1) - (11) 71-114
ઉદાન વચન 115
૧. આત્મ-નિરીક્ષણ 117
2. કલ્યાણ-માર્ગ 124
3. સાતત્ય 132
૪. અધિષ્ઠાન 139
5. આર્ય-મૌન 147
6. સૂક્ષ્મ દર્શન 156
7. નવું જીવન 164
8. ઉત્તમ બ્રાહ્મણ 167
9. સુખી-સુરક્ષિત -1 172
10. સુખી-સુરક્ષિત -2 179

મુનિનું સાચું દર્શન 183
સાચું દર્શન 185
કિસા ગોતમી 186
સંન્યાસી ઉપક 188
પાંચ સહયોગી 190
રાજકુમાર રાહુલ 191
બ્રાહ્મણ માગન્દીય 193
અંધભક્ત વક્કલિ 196
ગૃહકારક 198
મુનિની સાચી વંદના 201
સાચી વંદના 203
બુદ્ધના ગુણ 203
પાંચ સહયોગી 208
મહાપ્રજાપતી ગૌતમી 211
સયાજી ઉ બા ખિન 217
શ્રેષ્ઠી અનાથપિંડિક 218
મહાકવિ અશ્વઘોષ 220
ભિક્ષુણી ખેમા 221
બ્રાહ્મણ મેત્તજિત 225
શાક્ય રાકુમાર ભગુ 226
બ્રાહ્મણ સુગંધ 228
ભિક્ષુ મહાપંથક 229
સંન્યાસી નદીકાશ્યપ 230
ભિક્ષુ જયંત 231
ભિક્ષુ ગોશાલ 232
બ્રાહ્મણ ઉજ્જય 232
સાધકની વંદના 233
તથાગતનું સન્માન 234
વિપશ્યના સાધના કેન્દ્ર 236

પ્રકાશકીય

'જાગે અંતર્બોધ' શ્રદ્ધેય ગુરુજીના લેખોનું સંકલન છે : એક વિશેષ પ્રકારની દૃષ્ટિ સાથે સંપાદિત સંકલન, મોતીઓની જેમ વીણી વીણીને કોઈ વિશેષ પ્રયોજનથી પરોવાયેલું સંકલન. આ ગ્રંથ પૂર્વે 'જાગે મંગલ પ્રેરણા' નામથી છપાયેલો. લોકપ્રિય થયો અને સુજ્ઞ વાચકો દ્વારા વખાણાયો ને અપનાવાયો. પરંતુ ગુરુજી એના પર પુનઃ વિચાર કરતા રહ્યા. વીણી વીણીને મોતીઓને પરોવવા અને આ પાવનગ્રંથને હજી પણ વધુ અનુપમ બનાવવાને માટે ચિંતન-મનન કરતા રહ્યા. અમને પ્રસન્નતા થાય છે કે હવે અમે તેને પુનઃ સંપાદિત, સંવર્ધિત અને સુશોભિત રૂપે બે ભાગમાં વિભક્ત કરીને નવાં નામોથી પ્રકાશિત કરી રહ્યા છીએ.

બીજા ગ્રંથનું નામ 'જાગે પાવન પ્રેરણા' રાખ્યું છે. આ બંને ગ્રંથ વાસ્તવમાં એક લાંબી શોધ અને સાધના-યાત્રાનાં શબ્દ-ચિત્ર છે : જીવન-યાત્રાનાં શબ્દ-ચિત્ર, અન્વેષણ-યાત્રાનાં શબ્દ-ચિત્ર, સાધના-યાત્રાનાં શબ્દચિત્ર અને લોક-મંગલને સમર્પિત એક અનંત કરુણા ભરી વિચાર-ધારાનાં શબ્દ-ચિત્ર. પૂજ્ય ગુરુજીએ ભગવાન બુદ્ધના જીવનને એટલું નજીકથી જોયેલું પ્રતીત થાય છે કે આ શબ્દ-ચિત્ર ઈતિહાસ કે અતીત નથી લાગતાં. એમની જીવંતતામાં ભગવાન બુદ્ધની કરુણાભરી મંગલમૈત્રી સ્પંદિત થતી દેખાય છે. એમનું શિક્ષક-રૂપ સાક્ષાત્ સામે ઊભેલું ચિત્તના વિકારને હરી લેતું દેખાય છે.

'વિપશ્યના વિશોધન વિન્યાસ' નું એ ગૌરવ છે કે અમે આટલાં સુવિચારિત, સુભાષિત અને સુરુચિપૂર્ણ પુસ્તકોનું પ્રકાશન કરી શકીએ છીએ. અમને વિશ્વાસ છે કે આ ગ્રંથ જ્યાં એક બાજુ વિપશ્યી સાધકોને

સાધના સંબંધી વિચારધારાઓનો સહજ પરિચય કરાવશે તો સામાન્ય વાચકોને પોતાની રોચક ને સરળ ભાષામાં ભગવાન બુદ્ધનાં જીવન અને સાધનાની સેંકડો ઝલક પણ દેખાડશે.

અમને વિશ્વાસ છે કે સુજ્ઞ વાચકો આ ગ્રંથ-દ્વયનું એ જ સ્નેહથી સ્વાગત કરશે જે અમને પૂર્વે પણ મળતો રહ્યો છેં. સહુને માટે મંગલ-મૈત્રી !

માનદ-મંત્રી

વિપશ્યના વિશોધન વિન્યાસ